



Προσυμπτωματικός έλεγχος του καρκίνου του πνεύμονα

Ο προσυμπτωματικός έλεγχος του καρκίνου του πνεύμονα είναι η διαδικασία υποβολής σε εξετάσεις για τη διάγνωση της νόσου σε πρώιμο στάδιο, προτού εμφανιστούν τα συμπτώματα.

Σε αντίθεση με άλλους καρκίνους, ο συστηματικός έλεγχος για τον καρκίνο του πνεύμονα δεν είναι συνηθής σε όλο τον κόσμο. Ωστόσο, η έρευνα διαπίστωσε ότι ο προσυμπτωματικός έλεγχος του καρκίνου του πνεύμονα μπορεί να βελτιώσει τα ποσοστά επιβίωσης. Πολλές οργανώσεις υγείας καλούν κυβερνήσεις και διεθνείς οργανισμούς να αρχίσουν να προσφέρουν προγράμματα σε άτομα που θεωρούνται υψηλού κινδύνου.

Αυτό το ενημερωτικό δελτίο εξετάζει το τι είναι ο προσυμπτωματικός έλεγχος για τον καρκίνο του πνεύμονα, τους κινδύνους και τα οφέλη του προσυμπτωματικού ελέγχου και την τρέχουσα θέση των οργανισμών υγείας.

Επισκόπηση

Ο καρκίνος του πνεύμονα είναι η κυριότερη αιτία θανάτου λόγω καρκίνου στην Ευρώπη, αθροιστικά προκαλεί περισσότερους θανάτους από τους καρκίνους του παχέος εντέρου, του μαστού και του προστάτη. Όταν ο καρκίνος του πνεύμονα ανιχνεύεται από τα συμπτώματα, η ασθένεια είναι κυρίως σε προχωρημένο στάδιο, καθιστώντας τη θεραπεία πολύ λιγότερο αποτελεσματική.

Ο προσυμπτωματικός έλεγχος μπορεί να ανιχνεύσει τον καρκίνο σε πολύ νωρίτερο στάδιο. Η νωρίτερη διάγνωση του καρκίνου σημαίνει ότι οι θεραπείες μπορούν να λειτουργήσουν καλύτερα και ακόμη και να θεραπεύσουν τον καρκίνο του πνεύμονα, βελτιώνοντας τα αποτελέσματα για τα άτομα που ζουν με την ασθένεια και μειώνοντας το ιατρικό κόστος.

Τι περιλαμβάνει ο προσυμπτωματικός έλεγχος του καρκίνου του πνεύμονα;

Υπάρχουν πολλές εξετάσεις που μπορούν να υποδείξουν πόσο υγιείς είναι οι πνεύμονες μας. Η εξέταση που θεωρείται ως η πιο αποτελεσματική για τη διάγνωση του καρκίνου του πνεύμονα σε πρώιμο στάδιο είναι γνωστή ως αξονική τομογραφία (CT - Computed Tomography) χαμηλής δόσης. Χρησιμοποιεί τεχνολογία ακτίνων X και υπολογιστική τεχνολογία για τη λήψη πολλών απεικονίσεων του θώρακα. Ένας υπολογιστής συνδυάζει αυτές τις απεικονίσεις για να παράγει λεπτομερείς απεικονίσεις των πνευμόνων σας. Αυτές οι απεικονίσεις είναι πιο λεπτομερείς από τις κανονικές ακτινογραφίες του θώρακα.

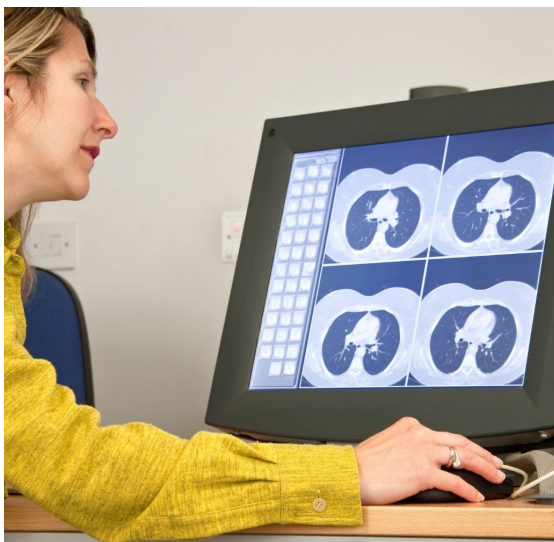
Ένα πρόγραμμα προδιαγνωστικού ελέγχου περιλαμβάνει τον τακτικό έλεγχο ορισμένων ομάδων ατόμων σε τακτά χρονικά διαστήματα. Τέτοια είδη προγραμμάτων υπάρχουν σε πολλές χώρες για άλλους καρκίνους, όπως ο καρκίνος του μαστού ή του τραχήλου της μήτρας, όπου ο έλεγχος προσφέρεται συνήθως σε γυναίκες σε μια συγκεκριμένη ηλικιακή ομάδα.

Τι συμβαίνει κατά τη διάρκεια της αξονικής τομογραφίας χαμηλής δόσης;



Η αξονική τομογραφία χαμηλής δόσης είναι γρήγορη και ανώδυνη. Το μηχάνημα σάρωσης είναι συνήθως ένα μεγάλο μηχάνημα σχήματος δακτυλίου με σήραγγα μικρού μήκους στο κέντρο. Οι απεικονίσεις λαμβάνονται καθώς ξαπλώνετε σε μια επίπεδη κλίνη που κινείται κάτω από το μηχάνημα σάρωσης, μέσα και έξω από τη σήραγγα μικρού μήκους. Ένας τεχνολόγος ακτινολόγος χειρίζεται το μηχάνημα από το διπλανό δωμάτιο για να συλλέξει τις απεικονίσεις που απαιτούνται.

Πώς ανιχνεύει η αξονική τομογραφία τον καρκίνο του πνεύμονα;



Ένας ακτινολόγος αναλύει τις απεικονίσεις που λαμβάνονται για να αναζητήσει τυχόν μη φυσιολογικές περιοχές στους πνεύμονες που θα μπορούσαν να υποδηλώνουν καρκίνο. Ένα στίγμα που φαίνεται στην εικόνα είναι γνωστό ως οζίδιο του πνεύμονα και είναι κάτι που πρέπει να παρακολουθείται.

Αυτά τα στίγματα είναι σχετικά κοινά. Εκτός από την ένδειξη καρκίνου του πνεύμονα, θα μπορούσαν επίσης να υποδηλώνουν άλλες παθήσεις, όπως ουλές από λοιμώξεις ή όγκοι που δεν είναι καρκινικοί. Παρότι αυτές οι ανωμαλίες μπορεί να απαιτούν παρακολούθηση, συχνά δεν απαιτούν άμεσες ενέργειες.

Εάν το οζίδιο θεωρηθεί μεγάλο ή αν γίνει μεγαλύτερο μεταξύ των σαρώσεων, αυτό είναι πιο πιθανό να είναι καρκίνος του πνεύμονα. Απαιτούνται περαιτέρω εξετάσεις, συμπεριλαμβανομένων περισσότερων σαρώσεων ή μιας επέμβασης για την αφαίρεση ενός κομματιού του οζιδίου για εξέταση (βιοψία).

Ποια είναι τα οφέλη των προγραμμάτων προσυμπτωματικού ελέγχου;

Όταν ο καρκίνος του πνεύμονα ανιχνεύεται από τα συμπτώματα – όπως ο μακροχρόνιος βήχας και οι επαναλαμβανόμενες θωρακικές λοιμώξεις – ο καρκίνος του πνεύμονα είναι πιθανό να βρίσκεται ήδη σε προχωρημένο στάδιο. Υπάρχουν λιγότερες θεραπευτικές επιλογές διαθέσιμες όσο αργότερα ανιχνεύεται ο καρκίνος του πνεύμονα. Η νωρίτερη διάγνωση του καρκίνου μπορεί να συμβάλει στην αύξηση της πιθανότητας επίτευξης αποτελεσματικών θεραπειών του καρκίνου – βοηθώντας τους ανθρώπους να ζήσουν περισσότερο και να βελτιώσουν την ποιότητα της ζωής τους.

Τα προγράμματα προσυμπτωματικού ελέγχου μπορούν να βοηθήσουν στη διάγνωση του καρκίνου του πνεύμονα πολύ νωρίτερα. Η έρευνα δείχνει ότι η χρήση αξονικής τομογραφίας χαμηλής δόσης είναι έως και τέσσερις φορές πιο

πιθανό να διαγνώσει έναν πρώιμο όγκο σε σύγκριση με μια παραδοσιακή ακτινογραφία θώρακος.



«Η Ευρωπαϊκή Αναπνευστική Εταιρεία (ERS), υποστηρίζει την ανίχνευση σε αρχικό στάδιο και τον προσυμπτωματικό έλεγχο του καρκίνου του πνεύμονα. Ο καρκίνος του πνεύμονα εξακολουθεί να παραμένει η κυριότερη αιτία θανάτου μεταξύ των καρκίνων. Η ανάπτυξη προγραμμάτων για τον προσυμπτωματικό έλεγχο μέσω αξονικής τομογραφίας χαμηλής δόσης για άτομα υψηλού κινδύνου (πρώην ή νυν καπνιστές) θα μπορούσε να σώσει ζωές και να συμβάλει στην ανάσχεση αυτού του βαριού τιμήματος.»

Αρζού Γιογκανσίογλου, Πρόεδρος του Συμβουλίου Υποστήριξης της ERS

Τα στοιχεία δείχνουν επίσης ότι τα προγράμματα προδιαγνωστικού ελέγχου μπορούν να συμβάλουν στη μείωση του αριθμού των θανάτων από καρκίνο του πνεύμονα:

- Τα αποτελέσματα της μεγαλύτερης μελέτης που εξέτασε τον προσυμπτωματικό έλεγχο του καρκίνου του πνεύμονα δημοσιεύθηκαν το 2011. Διαπιστώθηκε ότι η χρήση αξονικής τομογραφίας χαμηλής δόσης για την ανίχνευση του καρκίνου του πνεύμονα θα μπορούσε να μειώσει τον αριθμό των θανάτων κατά 20% σε σύγκριση με τις ακτινογραφίες θώρακα.¹
- Η δεύτερη μεγαλύτερη μέχρι σήμερα μελέτη διεξήχθη στο Βέλγιο και στην Ολλανδία και τα αποτελέσματα δημοσιεύθηκαν το 2020. Διαπιστώθηκε ότι μετά από 10 χρόνια οι θάνατοι από καρκίνο των πνευμόνων μειώθηκαν κατά 24%, όταν άνδρες με υψηλό κίνδυνο καρκίνου του πνεύμονα υποβλήθηκαν σε αξονική τομογραφία χαμηλής δόσης.²

Τα προγράμματα προσυμπτωματικού ελέγχου μπορούν επίσης να εντοπίσουν άλλες παθήσεις, όπως τη χρόνια αποφρακτική πνευμονοπάθεια (ΧΑΠ) ή την καρδιακή νόσο.

Εάν εντοπιστούν αυτές οι παθήσεις, θα παρακολουθούνται.

«Υποστηρίζω θερμά τα στοχευμένα προγράμματα προσυμπτωματικού ελέγχου. Είναι τόσο σημαντικό να γίνεται ένας στοχευμένος προσυμπτωματικός έλεγχος με τον ίδιο τρόπο που γίνεται αυτήν τη στιγμή για άλλες παθήσεις, ώστε οι πολίτες να μπορούν να κατανοήσουν τα οφέλη - για παράδειγμα, τακτικοί οφθαλμολογικοί έλεγχοι και οφθαλμικές εξετάσεις για διαβητικούς για συγκεκριμένους κινδύνους.»

Τζανέτ, Ηνωμένο Βασίλειο, επιζήσας από καρκίνο του πνεύμονα και υποστηρικτής ασθενών

Υπάρχουν κίνδυνοι που σχετίζονται με τα προγράμματα προσυμπτωματικού ελέγχου;

Τα προγράμματα προσυμπτωματικού ελέγχου δεν είναι τέλεια και υπάρχουν ορισμένοι κίνδυνοι.

Για να ελαχιστοποιηθούν αυτοί οι κίνδυνοι, τα προγράμματα προσυμπτωματικού ελέγχου παρέχονται μόνο σε άτομα που θεωρούνται ότι διατρέχουν υψηλό κίνδυνο εκδήλωσης της νόσου.

Χαμηλή δόση ακτινοβολίας

Όλες οι ακτίνες Χ χρησιμοποιούν μικρές ποσότητες ακτινοβολίας κατά τη διάρκεια της διαδικασίας σάρωσης. Η δόση είναι 90% χαμηλότερη στην αξονική τομογραφία χαμηλής δόσης σε σύγκριση με μια παραδοσιακή αξονική τομογραφία του θώρακα. Εξακολουθεί να υπάρχει κάποια έκθεση σε ακτινοβολία, η οποία μπορεί να προκαλέσει καρκίνο σε πολύ μικρό αριθμό περιπτώσεων. Η ποσότητα είναι ισοδύναμη με την ακτινοβολία στην οποία

εκτίθεται ένα άτομο κατά μέσο όρο για διάστημα 6 μηνών μέσω του φυσικού περιβάλλοντος ή ισοδύναμη με 15 παραδοσιακές ακτινογραφίες θώρακα.

Λήψη λανθασμένου αποτελέσματος

Παρόλο που είναι σπάνιο, οι εξετάσεις μπορεί μερικές φορές να δώσουν εσφαλμένα αποτελέσματα, υποδεικνύοντας ότι ένα άτομο έχει καρκίνο του πνεύμονα όταν δεν έχει. Αυτό μπορεί να συμβεί για διάφορους λόγους, για παράδειγμα εάν ένα άτομο αντιμετωπίζει λοίμωξη κατά τη στιγμή της σάρωσης. Αυτό ονομάζεται ψευδώς θετικό αποτέλεσμα. Το αποτέλεσμα αυτό συνήθως ακολουθείται από περισσότερες εξετάσεις, οι οποίες μπορεί να προκαλέσουν στρες και άγχος.

Θεραπεία καρκίνου που μπορεί να είναι αβλαβής

Ορισμένες φορές ανιχνεύονται περιστατικά καρκίνου του πνεύμονα που μπορεί να αναπτύσσονται πολύ αργά και είναι λιγότερο επιβλαβή σε σύγκριση με άλλους τύπους. Και πάλι, μπορεί να σας ζητηθεί να κάνετε περαιτέρω εξετάσεις και θεραπεία που ενδεχομένως να μην είναι απαραίτητες. Αυτό ονομάζεται υπερδιάγνωση. Είναι σημαντικό να συζητήσετε με τον ιατρό σας τους κινδύνους και τα οφέλη των εξετάσεων και των πιθανών θεραπειών με βάση τυχόν άλλα προβλήματα υγείας που μπορεί να αντιμετωπίζετε. Αυτό θα σας βοηθήσει να λάβετε μια εν επί γνώσει απόφαση σχετικά με το πώς να συνεχίσετε.

Τα τελευταία 20 χρόνια, η έρευνα επικεντρώθηκε στην κατανόηση περισσότερων θεμάτων σχετικά με τα οζίδια του πνεύμονα που ανιχνεύονται με αξονική τομογραφία. Υπάρχουν αρκετές οδηγίες που βοηθούν τους επαγγελματίες υγείας να εντοπίζουν οζίδια πνευμόνων και, συνεπώς, να διαχειρίζονται τα επόμενα βήματα μετά την παρουσία τους σε μια σάρωση. Απαιτούνται διεπιστημονικές ομάδες ειδικευμένων πνευμονολόγων ιατρών και ακτινολόγων θώρακος για να συνδράμουν στην εύρεση και τη διαχείριση τυχόν ανωμαλιών που εντοπίζονται. Αυτές έχουν συμβάλει στη σημαντική μείωση των κινδύνων που συνδέονται με τον προσυμπτωματικό έλεγχο, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι μόνο τα καρκινικά οζίδια υποβάλλονται σε θεραπεία.

Τι είναι ένα προγράμματα προσυμπτωματικού ελέγχου;

Ένα εθνικό πρόγραμμα προσυμπτωματικού ελέγχου περιλαμβάνει την εύρεση ομάδων ατόμων που θεωρούνται ότι διατρέχουν τον μεγαλύτερο κίνδυνο για καρκίνο του πνεύμονα και προσφέρουν ραντεβού για προσυμπτωματικό έλεγχο των πνευμόνων.



Το κάπνισμα είναι μακράν ο μεγαλύτερος παράγοντας κινδύνου για τον καρκίνο του πνεύμονα. Σήμερα τα στοιχεία δείχνουν ότι τα προγράμματα προσυμπτωματικού ελέγχου λειτουργούν καλύτερα όταν στοχεύουν άτομα ηλικίας μεταξύ 50 και 74 ετών που καπνίζουν ή άτομα που κάπνιζαν στο παρελθόν και έχουν σταματήσει το κάπνισμα. Έχει επίσης βρεθεί ότι οι γυναίκες ανταποκρίνονται καλύτερα στη θεραπεία για τον καρκίνο του πνεύμονα όταν αυτός βρίσκεται σε πρώιμο στάδιο, και τα οφέλη του προσυμπτωματικού ελέγχου θα μπορούσαν επομένως να είναι μεγαλύτερα για τις γυναίκες.

Οι ερευνητές πιστεύουν ότι τα προγράμματα προσυμπτωματικού ελέγχου του καρκίνου του πνεύμονα θα μπορούσαν να είναι ακόμη πιο αποτελεσματικά όταν συνδυάζονται με υποστήριξη προς τους καπνιστές να σταματήσουν το κάπνισμα.

Σε αυτές τις συγκεκριμένες ομάδες ατόμων δεν παρατηρούνται όλα τα κρούσματα καρκίνου του πνεύμονα. Υπάρχουν και άλλοι παράγοντες κινδύνου που συνδέονται με τον καρκίνο του πνεύμονα, όπως η ατμοσφαιρική ρύπανση, η έκθεση σε αέριο ραδονίου ή σε αμιάντο ή άλλες ουσίες που είναι τοξικές για τους πνεύμονες. Με την επιλογή μιας συγκεκριμένης ομάδας υψηλού κινδύνου, όπως οι ηλικιωμένοι καπνιστές, τα προγράμματα προσυμπτωματικού ελέγχου έχουν ως στόχο να εντοπίσουν όσο το δυνατόν περισσότερες περιπτώσεις, μειώνοντας παράλληλα τον κίνδυνο για τους κατά τα άλλα υγιείς ανθρώπους.

Μπορεί να είναι ανησυχητικό να σκέφτεστε τις επισκέψεις στο νοσοκομείο για σαρώσεις και εξετάσεις. Ορισμένες χώρες εξετάζουν τρόπους για να καταστεί αυτή η διαδικασία ευκολότερη για τους πολίτες. Για παράδειγμα, στο Ηνωμένο Βασίλειο, δρομολογήθηκε ένα πιλοτικό πρόγραμμα που προσφέρει «εξετάσεις για την υγεία των πνευμόνων» με κινητές μονάδες υγείας που σταθμεύουν σε σούπερ μάρκετ. Οι πολίτες είχαν τη δυνατότητα να κάνουν μια σύντομη εξέταση και έκλειναν ραντεβού για παρακολούθηση, εάν ήταν απαραίτητο.

«Υπάρχει πολύ δουλειά που πρέπει να γίνει ακόμη για να αποφασιστεί ποια άτομα θα πρέπει να υποβληθούν στον προσυμπτωματικό έλεγχο, αλλά όποια ομάδα και να είναι αυτή, τα οφέλη από την έγκαιρη ανίχνευση του καρκίνου του πνεύμονα είναι τεράστια και θα μπορούσαν να σωθούν ζωές.»

Τζάνετ, Ηνωμένο Βασίλειο, επιζήσας από καρκίνο του πνεύμονα και υποστηρικτής ασθενών

Υπάρχει διαθέσιμο πρόγραμμα προσυμπτωματικού ελέγχου στη χώρα μου;

Μέχρι σήμερα, οι ΗΠΑ και η Κίνα είναι οι μόνες χώρες που προσφέρουν στους πολίτες τη δυνατότητα προσυμπτωματικού ελέγχου για τον καρκίνο του πνεύμονα. Αυτό καλύπτεται από τα εθνικά συστήματα υγείας στις χώρες αυτές. Χώρες όπως η Ολλανδία και το Ηνωμένο Βασίλειο προσφέρουν προσυμπτωματικό έλεγχο σε ορισμένες περιοχές.

Καθήκον των υγειονομικών αρχών και των συμβουλίων για τον προσυμπτωματικό έλεγχο είναι να εξισορροπούν τα οφέλη έναντι των κινδύνου και βλαβών και να αναπτύξουν ισχυρά και αποτελεσματικά προγράμματα προσυμπτωματικού ελέγχου.

Τι επιφυλάσσει το μέλλον;

Οι περισσότεροι ειδικοί πιστεύουν ότι τα στοιχεία υποστηρίζουν την εφαρμογή του προσυμπτωματικού ελέγχου για τον καρκίνο του πνεύμονα ώστε να σωθούν ζωές και είναι τώρα η κατάλληλη στιγμή για την εφαρμογή εθνικών προγραμμάτων.

Η Ευρωπαϊκή Αναπνευστική Εταιρία σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Ακτινολογική Εταιρία καλούν την ανάληψη δράσης για την εφαρμογή εθνικών προγραμμάτων προσυμπτωματικού ελέγχου. Περισσότερες



πληροφορίες μπορείτε να βρείτε στην ιστοσελίδα ERS: <https://www.ersnet.org/advocacy/eu-affairs/lung-cancer-screening--cutting-costs--saving-lives>

Χρειάζονται τώρα συστάσεις σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο για τη στήριξη και την ενθάρρυνση μεμονωμένων χωρών να ξεκινήσουν τα δικά τους προγράμματα προσυμπτωματικού ελέγχου. Είναι πιθανό τα επόμενα χρόνια να αρχίσουν τα εθνικά προγράμματα προσυμπτωματικού ελέγχου σε χώρες σε ολόκληρη την Ευρώπη και τον κόσμο.

Περαιτέρω ανάγνωση

- Η έκθεση που εκπονήθηκε από κοινού από τις εν λόγω εταιρείες το 2020 σκιαγραφεί τα τελευταία δεδομένα σχετικά με τον προσυμπτωματικό έλεγχο του καρκίνου του πνεύμονα και τα μέτρα που απαιτούνται για την επίτευξη των εθνικών προγραμμάτων: <https://erj.ersjournals.com/content/erj/55/2/1900506.full.pdf>
- Το συμπληρωματικό υλικό από την έκθεση αυτή μπορεί να ληφθεί εδώ και παρέχει μια ενημερωμένη σύνοψη των διαφόρων σταδίων στα οποία βρίσκεται η κάθε ευρωπαϊκή χώρα στο να προσφέρει εθνικά προγράμματα προσυμπτωματικού ελέγχου: <https://erj.ersjournals.com/content/55/2/1900506#sec-14>
- Παρακολουθήστε ένα βίντεο από την Ευρωπαϊκή Αναπνευστική Εταιρεία σχετικά με τη σημασία του προσυμπτωματικού ελέγχου του καρκίνου του πνεύμονα: <https://youtu.be/wyLb3cBkWz4>



ELF EUROPEAN
LUNG
FOUNDATION



ERS EUROPEAN
RESPIRATORY
SOCIETY

Το Ευρωπαϊκό Πνευμονολογικό Ίδρυμα (ELF) ιδρύθηκε από την Ευρωπαϊκή Αναπνευστική Εταιρεία (ERS), με σκοπό να φέρει κοντά τους ασθενείς, το κοινό και τους επαγγελματίες στον τομέα του αναπνευστικού συστήματος με στόχο τη θετική επιρροή στην ιατρική του αναπνευστικού συστήματος. Το ELF επικεντρώνεται στην υγεία των πνευμόνων σε ολόκληρη την Ευρώπη και συγκεντρώνει τους κορυφαίους Ευρωπαίους εξειδικευμένους ιατρικούς για την παροχή πληροφοριών στους ασθενείς και την ευαισθητοποίηση του κοινού σχετικά με τις πνευμονοπάθειες.

Αυτό το υλικό συντάχθηκε με τη βοήθεια της Τζανέτ Ράουλινσον, μέλους της συμβουλευτικής ομάδας ασθενών του ELF, της Δρ Γεωργίας Χαρδαβέλα (Σύμβουλος για το Αναπνευστικό Σύστημα) και του Δρ Νικόλαου Ι. Κανελλάκη (Μεταδιδακτορικός Ερευνητής). Το ενημερωτικό αυτό δελτίο έχει εγκριθεί από τον οργανισμό Καρκίνος του Πνεύμονα στην Ευρώπη (Luce - Lung Cancer Europe).

Δημιουργήθηκε τον Φεβρουάριο του 2021.